

Příklady:

- N'avez pas peur de lui.
 N'avez pas peur pour lui.
 Elle a changé.
 Elle s'est changée.
 Tu crois à cela ?
 Mêlez-vous de ce qui vous regarde.
 Cela les regarde.
 Jouez-vous au tennis ?
 Jouez-vous d'un instrument ?
 J'ai servi de guide à mes amis.
 A quoi sert cette machine ?
 Ne pleurez pas, cela ne sert à rien.
 Vous êtes-vous jamais servi de cet instrument ?
 A mon avis, on ne doit pas traiter durement ses enfants.
 Quel médecin a traité ce malade ?
 Il faudrait traiter cette question à fond.
 Comment peut-on traiter ce mineur ?
 Pourquoi a-t-il traité son voisin de menteur ?
 Cet ouvrage traite des ordinateurs.
 Le conférencier va traiter des droits de l'homme.
 La prochaine conférence va traiter de la coopération économique entre les pays européens.
- Nebojte se ho.
 Nebojte se o něho.
 Změnila se.
 Převlékla se.
 Ty na to dáš? (Ty tomu věříš?)
 Neplette se do věcí, do kterých vám nic není. (Starejte se o své věci.)
 To se jich týká.
 Hrajete tenis?
 Hrajete na nějaký nástroj?
 Dělal jsem přítelům průvodce.
 K čemu je (slouží) tento stroj?
 Neplačte, to není k ničemu (to ne-pomůže).
 Použil(a) jste někdy tohoto nástroje?
 Podle mého názoru se nemá zacházet (jednat) s dětmi tvrdě.
 Který lékař léčil tohoto pacienta?
 Tuhle otázku by bylo třeba důkladně projednat (rozbrat).
 Jak lze zpracovat tuto rudu?
 Proč nazval svého souseda lhářem?
 Toto dílo pojednává o počítačích.
 Přednášející pojedná o lidských právech.
 Příští konference bude jednat o hospodářské spolupráci mezi evropskými zeměmi
- Uvedené příklady i předcházející seznam hlavních slovesných vazeb naznačují jejich složitost, zároveň však i důležitost pro jejich užívání. K jejich osvojení může posloužit především dobrý slovník s vhodnými příklady.

Příslovce

Příslovce jsou neohybná slova, která vyjadřují bližší okolnosti děje, stavu, stupeň vlastnosti nebo míru jevů. Rozlišujeme tyto jejich druhy:

273 PŘÍSLOVCE MÍSTA

ailleurs	jinde, jinam	ici	zde
autour	okolo	d'ici; par ici	odtud; tudy
(au-)dedans	jinde, jinam	là	tam
(au-)dehors	vnitř	de là; par là	odtamtud; tamtudy
derrière	venku	là-bas	tam (hle)
(ci-)dessus	zadu	là-haut	tam nahore
(là-)dessus	(zde) vespod, (sem) dolů	loin	daleko
(ci-)dessous	(tam) vespod, (tam) dolů	nulle part	nikde, nikam
(là-)dessous	(zde) nahore, (sem) nahoru	partout	všude
en	(tam) nahore, (tam) nahoru	près	blízko
en arrière	odtamtud	quelque part	někde, někam
	zadu, zpět	y	tam

274 PŘÍSLOVCE ČASU

alors	tehdy	ensuite	poté
après	potom	hier	včera
après-demain	pozítrí	jadis [-s]	kdysi
aujourd'hui	dnes	jamais	(vůbec) kdy, nikdy
auparavant	dříve, předtím	longtemps	dlouho
aussitôt	ihned	maintenant	nyní
autrefois	kdysi	parfois	někdy
avant	předem, dříve	puis	pak
avant-hier	předevčirem	quelquefois	někdy
bientôt	brzy	seulement	teprve, až
déjà	již	soudain	náhle
demain	zítra	souvent	často
depuis	od té doby	tard	pozdě
désormais	nadále	tôt	brzy
dorénavant	napříště	toujours	vždy(cky), stále,
enfin	konečně		pořád (ještě)

275 PŘÍSLOVCE ZPŮSOBU

ainsi	tak(to)	lentement	pomalu
bien	dobře	mal	špatně
debout	vstojе	pas mal	ne špatně, docela dobře
ensemble	společně	vite	rychle
exprès	úmyslně, naschvál	volontiers	rád, ochotně

276 PŘÍSLOVCE MNOŽSTVÍ NEBO MÍRY

assez	dost	pas mal	dost, hodně
autant	tolik	peu	málo
beaucoup	mnoho	presque	téměř
bien	značně	tant	tolik
davantage	více (u sloves)	tout	naprosto, docela
environ	kolem, asi	très	velmi
guère	sotva, ne mnoho, moc ne	trop	příliš

277 PŘÍSLOVCE SROVNÁVACÍ

mieux	lépe	plus	více
moins	méně	plutôt	spíše
pis	hůře	si	tak, tolik

278 PŘÍSLOVCE TÁZACÍ

combien	kolik	d'où ; par où	odkud; kudy
comment	jak	pourquoi	proč
où	kde, kam	quand	kdy

279 PŘÍSLOVCE VĚTNÁ (MODÁLNÍ)

assurément	jistě	d'ou ; par ou	odkud; kudy
certainement	určitě	pourquoi	proč
certes	ovšem, ovšemže	quand	kdy
en effet	tskutka, totiž, ovšem, vždyť		
évidemment [évidamā]	zřejmě, jasně		
heureusement	naštěstí		
malheureusement	naštěstí, bohužel		
parfaitement	naprosto, zajisté		
tout à fait	zcela, úplně; správně		

peut-être	snad, možná
précisément	správně; právě, zrovna
probablement	pravděpodobně
sans doute	bezpochyby, zřejmě
sûrement	určitě
volontiers	rád (-a, -i, -y)
vraiment	opravdu, skutečně

Sem řadíme rovněž tzv. příslovce přitakací **oui**, odporovací **si** (viz 290, 291) a záporová (záporky) **ne**, **non**, **pas**, **point** (viz 292, 293, 294, 297).

280 TVOŘENÍ PŘÍSLOVČÍ

Vedle příslovčí majících původní tvar (**bien**, **mal** apod.) má francouzština též příslovce odvozená od některých přídavných jmen příponou **-ment**. Tato přípona se připojuje nejčastěji k jejich ženskému rodu:

actif	– active	– activement	činně, aktivně
certain	– certaine	– certainement	jistě
courageux	– courageuse	– courageusement	statečně
doux	– douce	– doucement	mírně, jemně
franc	– franche	– franchement	pomalů, tiše
tel	– telle	– tellement	upřímně
			tolik

Je-li přídavné jméno zakončeno již v mužském rodě samohláskou, přípona **-ment** se spojuje s tímto tvarem:

absolu	– absolument	naprosto, rozhodně
carré	– carrément	rovňou
poli	– poliment	zbořile
rapide	– rapidement	rychle
vrai	– vraiment	opravdu
ferme	– fermement	pevně, jistě

Pozn. 1. Podobně: **dû** – **dûment** náležitě, **assidu** – **assidûment** pilně (obě příslovce mají lomené znaménko: ù).

Přípony **-amment, -emment**

Přídavná jména zakončená na **-ant** tvoří příslovce příponou **-amment** [amã]:

constant	— constamment	<i>stále</i>
courant	— couramment	<i>běžně, plynně</i>
galant	— galamment	<i>dvorně, galantně</i>
méchant	— méchamment	<i>zle, zlomyšlně</i>
savant	— savamment	<i>učně</i>
suffisant	— suffisamment	<i>dostatečně</i>

Pozn. 2. Podobně vznikl i tvar **notamment** (ob)zvláště, zejména.

Přídavná jména zakončená na **-ent** tvoří příslovce příponou **-emment** [amã]:

évident	— évidemment [evídamã]	<i>zřejmě</i>
fréquent	— fréquemment [frékamã]	<i>často</i>
innocent	— innocemment [inosamã]	<i>nevinně</i>
patient	— patiemment [pasjamã]	<i>trpělivě</i>
prudent	— prudemment [prúdamã]	<i>opatrně</i>
récent	— récemment [rěsamã]	<i>nedávno</i>
violent	— violemment [vjolamã]	<i>prudce</i>

Pozn. 3. Lent — lentement *pomalu*.

Přípona **-ément**

slouží k tvoření příslovcí u některých přídavných jmen, např.:

commode	— commodément	<i>pohodlně</i>
commun	— communément	<i>obyčejně, běžně</i>
conforme	— conformément (à qc)	<i>v soulase, podle čeho</i>
énorme	— énormément	<i>ohromně</i>
express	— expressément	<i>výslovně</i>
intense	— intensément	<i>usilovně</i>
précis	— précisément	<i>přesně, prábě</i>
profond	— profondément	<i>hluboce</i>

Pozn. 4. Zvláštní případy: **brüevément** *stručně*, **gaiement** *vesele*, **gentiment** *roztomile*, **grüevément** (blessé) *vážně (zraněti)*.

5. Některé příslovce mají příponu **-on(s)**: à **califourchon** *obkročmo*, à **reculons** *pozpátku*, à **tátions** *tápaně*.

6. Lidová řeč vytvořila příslovce i od podstatných jmen: **diablement** *čertovský (po čertech)*, **vachement** *strašně*, **hrozně** (*moc*).

281 JINÉ PROSTŘEDKY VYJADŘOVÁNÍ PŘÍSLOVCÍ

Čeština má značné množství prostých příslovcí, neboť je snadno tvoří. Naproti tomu francouzština, v níž se příslovce tvořených příponami tak často neužívá (pro jejich relativní délku), vyjadřuje příslovečné určení ještě jinými prostředky. K nim patří především:

1. přídavné jméno

chanter juste	<i>čistě zpívat</i>
chanter faux	<i>falesně zpívat</i>
coûter cher	<i>být drahý, stát mnoho</i>
en dire long	<i>výmluvně svědčit</i>
noter large	<i>mírně známkovat</i>
noter serré	<i>přísně známkovat</i>
parler bas	<i>mluvit šeptem</i>
parler haut	<i>mluvit nahlas</i>
parler français	<i>mluvit francouzsky</i>
sentir bon	<i>vonět</i>
sentir mauvais	<i>páchnout</i>
tenir ferme	<i>pevně držet</i>
travailler dur	<i>těžce pracovat</i>
vivre heureux	<i>šťastně žít</i>
voir clair	<i>jasně vidět</i>
voir rouge	<i>vidět rudě, mít vztek aj.</i>

Někdy vedle sebe existují vazba s přídavným jménem a vazba s příslovcem. Význam obou může být stejný, např.: **travailler dur** = **vailler durement**, ale častěji se liší, např.:

parler bas	<i>mluvit šeptem</i>
parler bassement	<i>mluvit nízce (podle)</i>

payer cher

payer chèrement

sentir bon

sentir bien

platiť hodně peněz

draze platiť (přeneseně)

vonět

mít dobrý čich

Pozn. 1. Vazby, ve kterých přídavné jméno plní úlohu příslovce, jsou stále užívanější. V češtině jim nemusí vždy odpovídat příslovce: *chausser grand* *nosit velké boty*, *manger froid* *jíst něco studeného*, *voter socialiste* *hlasovat pro socialisty* (*volit socialisty*) apod.

2. Hranice mezi přídavným jménem a příslovcem je ve francouzštině pružná; hovorový jazyk užívá naopak příslovce ve funkci přídavného jména: *ce sont des gens bien* *jsou to slušní lidé*; *ce n'est pas mal* *to není špatné* apod.

2. slovní spojení typu **d'une façon** + **přídavné jméno****d'une façon (de façon) impertinente***drze***d'une manière (de manière) insupportable***nesnesitelné***d'un air surpris****d'un pas pressé****d'un ton moqueur***překvapeně**spěšně**výsměšně*

3. předložková spojení

à côté

vedle

à demi

napůl

à la fois

najednou

à moitié

zpola

à part

stranou

à peine

sotva

à peu près

asi

à présent

nyní

à propos

chod

à tort

neprávem

au devant

napřed, vstříc

avec colère

zlostně

avec plaisir

s radostí

d'abord

předně, nejprve

d'habitude

obvykle

de côté

*stranou**nejraději**po sobě**občas**šikmo, úkosem**dole, dolů**venku, ven**francouzsky**(vše)obecně**nahorě, nahoru**marně**nazpaměť**náhodou**poznendíhu**neustále**bezpochyby, asi**nemilosrdně*

sans le savoir

nevědomky

tout à fait

docela

tout à coup

náhle

tout de suite

ihned

Pozn. Některá slovní spojení se liší svým významem od jednoslovných příslovčí, např.: *avec curiosité* *zvědavě* — *curieusement* (*po)divně, kupodivu*.

4. sloveso (slovesná vazba)

J'aime lire.

Rád čtu.

Il n'arrive pas à comprendre.

Pořád nechápe.

Aidez ce vieux monsieur: il a de la peine à se baisser.

Pomozte tomu starému pánovi; těžko se (mu) shýbá.

Marie ne cesse de chanter.

Marie (si) pořád (neustále) zpívá.

Elle a commencé par rire, mais elle a fini par pleurer.

Nejdříve se smála, ale nakonec plakala.

Pozn. Nezaměňovat *commencer par*, *finir par* s vazbami *commencer à* *zачинat*, *finir de* *končit*!

Continuez à raconter!

Vypravujte dál!

J'étais en train de lire.

Právě jsem četl.

Son fils ne ferait que jouer au football.

Jeho syn by pořád jen hrál kopanou.

L'auto a manqué de dérapier.

Auto málem dostalo smyk.

(Viz 239-5)

282 STUPŇOVÁNÍ PŘÍSLOVČÍ

1. Nepravidelné (původní) stupňování mají jen čtyři příslovce:

beaucoup	<i>mnoho</i>	— plus	<i>více</i>	— le plus	<i>nejvíce</i>
peu	<i>málo</i>	— moins	<i>méně</i>	— le moins	<i>nejméně</i>
bien	<i>dobře</i>	— mieux	<i>lépe</i>	— le mieux	<i>nejlépe</i>
mal	<i>špatně</i>	— pis	<i>hůře</i>	— le pis	<i>nejhůře</i>

Tvarů **plus**, **le plus** se užívá ke tvoření pravidelného, opisného stupňování; tvarů **moins**, **le moins** ke tvoření pravidelného, opisného sestupňování. (Viz 94, 95)

Pozn. 1. Jako u přídavných jmen, také u příslovčí existuje komparativ stejnosti: *Je le vois aussi clairement que vous. Vidím to tak jasně jako vy. Je ne le vois pas si clairement que vous. Nevidím to tak jasně jako vy.* (Viz 94-1-a)

2. Tvary **pis**, **le pis** se dnes pocítují jako knižní. Běžné jsou jen v ustálených spojeních: **au pis aller v nejhorsím případě**, **de mal en pis čím dál hůře**, **tant pis tak at, co se dá dělat**. Jinak se užívá pravidelně stupňovaných tvarů **plus mal**, **le plus mal**. (Viz 94-1-b)

2. Pravidelné (opisné) stupňování (sestupňování) se tvoří podobně jako u přídavných jmen, tj. 2. stupeň pomocí **plus (moins)**, 3. stupeň pomocí **le plus (le moins)**:

vite	<i>rychle</i>
plus vite	<i>rychleji</i>
le plus vite	<i>nejrychleji</i>

vite	<i>rychle</i>
moins vite	<i>méně rychle</i>
le moins vite	<i>nejméně rychle</i>

Pozn. 1. U sestupňování existuje jen forma opisná. – Stov. **moins vite méně rychle**, **pomalěji**.

2. Zesilovací *co* ve 3. stupni se vyjadřuje pomocí **possible**: **le plus vite possible** *co (možná) nejrychleji*. Též: **au plus vite**. – Stov. **le plus rapide possible** *co nejrychlejší*.

283 POSTAVENÍ PŘÍSLOVCÍ VE VĚTĚ

Příslovce stojí obvykle

1. před určovaným přídavným jménem nebo příslovcem:

Ce film est franchement mauvais. *Tenhle film je vysloveně (vyloženě) špatný.*

C'est absolument mal compris. *To je naprosto špatně pochopeno.*

2. za určovaným slovesem:

Marc parle couramment français. *Marek mluví plynně francouzsky.*
Elle fait toujours le même travail. *Dělá pořád stejnou práci.*

3. mezi pomocným slovesem a přičestím slovesa významového u složených časů (zvláště je-li příslovce krátké, tj. jednoslabičné nebo dvojslabičné):

Votre belle-sœur est déjà partie? *Vaše švagrová už odjela?*

Ils ont vite oublié. *Rychle zapomněli.*

Toto pořadí může být změněno z důvodů slohových (pro zdůraznění), rytmických ap.:

Ils ont complètement oublié.

Ils ont oublié complètement.

Úplně zapomněli.

4. na začátku věty stávají příslovce místa a času; bývají oddělena čárkou: **Dehors, tu prendras froid.** *Venku nastýdneš.*

Hier, après le dîner, tout le monde est sorti. *Včera po večeři šli všichni ven.*

UŽÍVÁNÍ PŘÍSLOVCÍ

284 PŘÍSLOVCE MÍSTA

Ici – má význam místní i časový:
d'ici demain

d'ici quinze jours

d'ici (à) l'an 2020

d'ici là

Někdy s předložkou **à**:

d'ici à deux mois

(*od nynějška*) *za dva měsíce*
Pozn. Čestina obvykle označuje jen budoucí okamžik; francouzština okamžik výchozí i budoucí.

285 PŘÍSLOVCE ČASU

Tard *pozdě*, tj. v pozdní dobu.

En retard *pozdě*, tj. se zpožděním (proti stanovené době).

Seulement *teprve, až*, např.: **C'est seulement vers 10 h qu'il est rentré.** *Vrátil se teprve (až) k desáté hodině.* – Též: **Ce n'est que vers 10 h qu'il ...**

Jamais *nikdy*; původně: *vůbec někdy*. Tento kladný význam dodnes přetrvává v některých obrazech, např.: **A-t-on jamais vu cela? Viděl to někdo někdy? Kdo to kdy viděl? Sait-on jamais? Kdo ví? Kdo to může vědět?**

Déjà *již, už* (tj. proti předpokladu nebo očekávání)

Vous êtes déjà de retour? *Vy už jste zpátky?*

K označení časového údaje v minulosti se klade **il y a**, popř. ve spojení s **déjà**:

Il y a (déjà) un an que je ne l'ai vu. *Je tomu už rok, co jsem ho neviděl.*

Il y a longtemps qu'il n'est venu. *Je to dlouho, co tu nebyl.*

Pozn. 1. Neužívání pas viz 301.

Trvá-li situace (děj) dosud, vyjadřuje ji příslovce **depuis**:
Mon collègue a eu un accident;
Můj kolega měl nehodu;
depuis, il boîte. }
il boîte depuis. }

Pozn. 2. Depuis jako předložka s časovým údajem: **Paul travaille dans cette entreprise depuis six mois. (... už pět roku.)**

286 PŘÍSLOVCE ZPŮSOBU

Ainsi tak (to), a tak
Faites-le ainsi.
Ainsi, j'ai tout appris.

Bien dobře
Tu as bien fait.

Další významy **bien**
1. mnoho; hodně:

Bien des élèves s'y trompent.

2. docela, opravdu (oslabení významu):
Je les aime bien.

3. sice, ovšem (obvykle ve spojení se spojkou mais):

Je les ai bien vus, mais je ne les ai pas reconnus.
Vídel jsem je sice, ale nepoznal jsem je.

4. velmi, mnohem, daleko, skutečně (před příd. jménem, příslovcem nebo jejich druhým stupněm):

C'est bien facile.
To je velmi snadné.

Thérèse le fera bien mieux que toi.
Tereška to udělá mnohem (daleko) líp než ty.

C'est bien lui!
Je to (skutečně) on! To je celý on!

5. však, vždyt:

Mon mari vous montrera bien quel-que chose.
Však (on už) vám manžel něco ukáže.

Pozn. 1. Částice viz 367.

6. citoslovce na začátku věty:

Eh bien, continuez! *Jen pokračujte!*

Eh bien, qu'est-ce que vous en dites? *Tak co vy na to (říkáte)?*

Même dokonce, i, ba i

1. u podstatného jména:

Même ses rivaux le voient.
Vídí to i jeho odpůrci.

Pozn. 2. Même za podst. jménem představuje přívlastek a shoduje se zpravidla s podst. jménem: **Ses rivaux même(s) le voient. Vídí to i (samí) jeho odpůrci.** – Viz též 133.

2. u slovesa:

Je suis très content; on peut même dire ravi.
Jsem velmi spokojen, ba možno říci nadšen.

3. u přídavného jména:

Une faute, même légère, peut fausser tout le résultat.
Chyba, třeba i nepatrná, může celý výsledek zkreslit.

4. u záporok:

La plupart des employés ne gagnent pas même (même pas) cette somme.
Většina zaměstnanců si nevydělá ani tolik (tuhle částku).

Pas mal ne špatně, dost dobře

Tu ne ferai pas mal de te presser.
Udělal bys dobře, kdyby sis pospíšil.

Plutôt spíše, dost

C'est un film plutôt stupide.
Je to dost hloupý film.

Pozn. 3. Nutno rozlišovat **plus tôt dříve** – **plutôt spíše**.

Quelque přibližně, asi (tak)

C'est à quelque 50 mètres de là-bas.
Je to odtamtud asi tak 50 metrů.

S přídavným jménem nebo s příslovcem (viz 446):

Quelque courageux qu'il soit, il ne s'avisera pas de faire ceci.
Ať je sebe odvážnější, tohle se neodvážil udělat.

Pozn. 4. Quelque jako určovatel viz 131.

Vite!

Faites vite! Viens vite!
Rychle, honem! Dělejte rychle! Pojď honem!

Pozn. 5. Nezaměňovat **vite rychle a rapide rychlý; C'est une voiture très rapide. Je to velmi rychlý vůz. Cette voiture marche (roule) très vite. Tenhle vůz jezdí velmi rychle.**

287 PŘÍSLOVCE MNOŽSTVÍ NEBO MÍRY

Assez *dost*

- Používá se ho u sloves, podstatných a přídavných jmen i příslovci:
 Vous avez assez travaillé pour aujourd'hui.
Dnes jste se (už) dost napracoval.
 C'en est assez.
Už je toho dost.
 Cet enfant ne mange pas assez.
Tohle dítě dost nejí (... nejjí dost).
 Il y aura assez de travail.
Bude (tam) dost práce.
 Suzanne est assez précoce pour son âge.
Zuzana je na svůj věk dost vyspělá.
 Il est déjà assez tard.
Už je dost pozdě.

Beaucoup (velmi) *mnoho*

1. doprovází sloveso:
 La Vieille Ville plaît beaucoup aux étrangers.
Staré Město se cizincům velmi líbí.
 2. následuje-li po beaucoup podstatné jméno, pojí se s předložkou **de** (většinou bez čtenu):
 Ses enfants lui causent beaucoup de soucis.
(Jeho) děti mu působí velmi mnoho starostí.

Pozn. 1. Beaucoup nemůže být zesilováno dalším příslovcem kromě **trop**: české *velmi mnoho* se vyjádří buď prostým **beaucoup** nebo výrazem **énormément** ap. Přípustné je pouze **beaucoup trop** *příliš mnoho*.

3. **de beaucoup** + třetí stupeň – ve významu *zdaleka*:

Claire est de beaucoup la plus intelligente.
Klára je zdaleka nejchytřejší.

Bien *značně, mnoho, velmi*

- Klade se před podstatná jména s předložkou **de** (a členem určitým), přídavná jména i příslovce:
 Bien des savants n'en sont pas sûrs.
Hodně vědců si tím není jisto.
 C'est bien possible.
To je (docela, velmi) dobře možné.
 Bien souvent, il en est ainsi.
Velmi často tomu tak bývá.

Srovnání **bien** – **beaucoup**

1. **Bien** v ustálených spojeních:

bien des fois *velmi (dost) často*; **bien davantage** *daleko více*; **bien meilleur(e)** *mnohem lepší*; **il a bien chaud (froid)** *je mu velmi horko (zimno)*; ovšem také: **il a très chaud, très froid**.

2. **Beaucoup** ve spojení se zájmeným příslovcem **en**:

Lui-même n'a pas de soucis, mais sa femme en a beaucoup.
On sám starostí nemá, zato jeho žena jich má mnoho.

Fort *velice, silně*; *značně* (knižní výraz)

Je to velmi pravděpodobné.

C'est fort probable.
Velice dobře jste to vysvětlili.

Vous l'avez fort bien expliqué.
Silně pochybuji, že tu bude věc.

Je doute fort qu'il soit à l'heure.

Pas mal *dost, hodně* (hovorově)

Paul a pas mal voyagé.

Pas mal de gens pensent comme moi.
Hodně lidí smýšlí jako já.

Plus *více, moins* *méně*

Obě příslovce slouží k pravidelnému stupňování přídavných jmen a příslovci.
 (Viz 94, 95, 96, 283)

Pro přirovnání se užívá u druhého stupně spojky **que** *než*:

Il voudrait une voiture plus moderne que celle-là.
Chtěl by nějaké modernější auto, než je toto.

Před číslovkou bývá předložka **de**:

Il y avait plus de dix mille personnes.
Bylo tam přes deset tisíc lidí.

Tout sera terminé en moins de quinze jours.
Všechno bude hotovo ani ne za čtrnáct dní. (...za necelé dva týdny.)

Pozn. 2. Ne ... **plus** *již ne, už ne*: **Son père ne travaille plus.** *Jeho otec už nepracuje.* – Vzhledem k tomu, že lidová francouzština první záporku vynechává a užívá jen **pas**, **plus** ap., cítí se dnes **plus** stále více jako zápor. Odtud spojení: **Plus de questions ?** *Už (nejsou) žádné otázky? Plus de concessions !* *Už dost ústupků!* – Má-li být vyjádřen pojem *více*, musí se formulovat jinak: **Encore des questions ? Des questions, il y en a bien davantage.**

3. **Au moins** *aspoň* (nejméně) – **du moins** *aspoň* (zato však): **Je veux au moins cela.** *(Já) chci aspoň tohle. Son travail est difficile, (mais) du moins il gagne beaucoup. *Práci má těžkou, ale aspoň (zato) si hodně vydělá.**

Que de kolik (co, tolik)

Obykle ve větách zvolacích:

Que de monde !

To je (ale) lidí! (Tolik lidí!)

Que de patience faut-il avoir avant de réussir !

Kolik (co) trpělivosti je třeba, než se to podaří (povede)!

Seulement jen, pouze

C'est seulement pour les invités.

To je jen pro zvané.

J'ai seulement cent francs sur moi.

Mám u sebe jen sto franků.

Pozn. 4. Na začátku věty se užívá před. jména *seul*, které se shoduje s příslušným jménem podstatným: **Tout le monde est venu, seule Renée est restée à la maison.** *Přišli všichni, jenom Renée zůstala doma.* – **Seulement** na začátku věty má totiž význam *jen(om)že*: **Je serais venu également, seulement, je n'avais pas le temps.** *Byl bych přišel taky, jenže jsem neměl čas.*

5. **Seulement** v časovém významu *teprve, až* viz 285.

Tout zcela, cele, plně

Jako příslovce se nemění:

Paul

est tout

occupé.

Pavel

je plně

zaměstnan.

Paulette

occupée.

Paulína

je plně

zaměstnaná.

Před přídavným jménem v ženském rodě, začíná-li souhláskou nebo dyšným **h**, dochází ke shodě v rodě a v čísle, tj. **tout** se mění v **toute(s)**: **Paulette est toute pâle.** *Paulína je celá bledá.*

Les deux jeunes filles étaient toutes honteuses. *Obě dívky byly celé zahanbené.*

Très velmi, velice, moc

Připojuje se k přídavným jménům a k příslovcím:

Ma belle-sœur est très difficile sur la nourriture.

Moje švagrová je velmi vybiravá v jídle.

On les a très mal accueillis.

Velmi špatně je přijali.

Trop příliš, nadmíru (moho, moc)

České *příliš* znamená, že byla překročena určitá (vhodná či povolená) mez. **Francouzské trop** kromě toho ještě vyjadřuje vysoký stupeň vlastnosti.

Shodně je tedy v obou jazycích:

Ces souliers sont trop étroits.

Tyhle boty jsou příliš těsné.

Rozdílné lze formulovat:

Il portait son pantalon trop large.

Měl na sobě širokánské kalhoty.

Pozn. 6. **La voiture est trop chargée.** *Viz je přeplněn. Il est trop tard.* *Je (příliš) pozdě. Vous êtes trop aimable.* *Jste velice laskav. C'est un peu trop.* *To je trochu moc.*

288 PŘÍSLOVCE TÁZACÍ

Où? kde? kam?

Uvádí tázací věty:

Où travaillez-vous frère?

Kde pracuje váš bratr?

Où va Madame Martel?

Kam jde pani Martelová?

Ve funkci vztažného příslovce:

C'est la ville où je suis né.

To je to město, ve kterém jsem se narodil.

Le pays d'où je viens.

Země, odkud přicházím.

Pozn. 1. Pozor na spojení: **le jour où den, kdy (toho dne, kdy); le moment où okamžik, kdy; au moment où v okamžiku, kdy.** Příklad: **Le moment où** navazuje na časový údaj vyjádřený podst. jménem s členem určitým. Je-li podst. jméno doprovázeno členem neurčitým, nutno navázat pomocí **que**, např.: **un jour que jednoho dne, když; un soir que jednoho večera (jednou večer), když; une fois que jednou, když** apod.

Comment? jak?

Comment est-ce possible?

Jak je to možné?

Comment allez-vous?

Jak se máte?

Comment expliquer tout cela?

Jak tohle všechno vysvětlit?

Ve větě zvolací:

Comment? Il a fait une chose pareil-

Jakže? On udělal něco takového?

le?

(On provedl takovouhle věc?)

Vous voudriez aller à Paris?

Vy byste chtěl jet do Paříže?

Et comment!

A jak! (Aby ne!)

Pozn. 2. **Comment** se neuzívá s přídavným jménem ani s příslovcem: **Quelle est la hauteur de cette maison? (Cette maison, combien a-t-elle de haut?) Jak vysoký je tento dům? Quelle est la distance de Prague à Brno? (Quelle distance y a-t-il de Prague à Brno?) Jak daleko je z Prahy do Brna?**

3. Nezaměňovat tázací **comment** ? se srovnávacím **comme** ! Viz níže.

4. **Comment** ve významu *jaký?* viz 130-P4.

Combien (de)? kolik?

Ve spojení s podstatným jménem a předložkou **de**:

Combien d'élèves sont absents?

Kolik žáků chybí?

Možno užít i samostatně:

Combien pèse cette valise?

Combien êtes-vous?

Combien?

Ve větě zvolací:

Combien je suis malheureux!

Combien de fois ai-je répété tout cela!

Pozn. 5. Užívání inverze viz 417n.

6. **Le combien sommes-nous aujourd'hui ?** *Kolikátého dnes je (máme)?* – **Le combien es-tu ?** *Kolikárý jsi?*

289-a PŘÍSLOVCE SROVNÁVACÍ

Comme jako, jak

Slouží k přirovnání, nejde-li o přidavná jména nebo příslovce:

Je ne suis pas comme vous. *Já nejsem jako vy.*

Faites comme vous voudrez.

Ve větě zvolací má význam *jak*:

Comme vous êtes aimable!

Jak jste laskav!

(Tež: **Combien vous êtes aimable!** Nebo: **Que vous êtes aimable!**)

Jestliže se srovnává přidavné jméno nebo příslovce, nutno užít (ve významu *tak jako*): **aussi ... que**, v záporu **obvykle si ... que** (nikoli *comme*):

Il est aussi grand que vous.

On je tak velký jako vy.

Il n'est pas si grand que vous.

On není tak velký jako vy.

Je le sais aussi bien que toi.

Vím to (právě) tak dobře jako ty.

Je ne le sais pas si bien que toi.

Nevím to tak dobře jako ty.

Pozn. 1. Záporné **pas si ... que** rytmicky odpovídá obratu *Kladněmu: aussi ... que*.

Ve větách zvolacích je časté **si** nebo **tellement**:

Vous êtes si aimable!

Vy jste tak laskav!

Je suis tellement pressé!

Mám tolik naspěch!

Rovněž ve větách účinkových:

Vous êtes si aimable que je ne peux

Jste tak laskav, že vám to nemohu

pas vous le refuser.

odmítnout.

Je suis si (tellement) pressé que je ne

Mám tolik naspěch, že nevím, kde mi

sais pas où donner de la tête.

hlava stojí.

Pozn. 2. Aussi na začátku věty (popř. druhé věty v souvětí) znamená *a proto*. Bývá po něm inverze (viz 420-2): *La situation est grave ; aussi faut-il agir vite. Situation je vážná, a proto se musí jednat rychle.*

3. Má-li být vyjádřen český pojem *také*, nesmí se klást aussi na začátek věty. Možnost řešení: **Tout le monde le dit ; mon père le dit aussi.** (... *mon père aussi le dit – mon père, lui aussi, le dit – mon père le dit, lui aussi.*) *Všichni to říkají; také můj otec to říká. J'aime les langues étrangères ; l'histoire m'intéresse aussi.* (... *l'histoire m'intéresse également.*) *Mám rád cizí jazyky; také dějepis mě zajímá.*

Autant que tolik co

Obvykle stojí se slovesem:

J'en sais autant que Gaston. *Vím toho tolik co Gaston.*

Záporný tvar **pas tant que** je opět rytmicky stejný s kladným:

Je n'en sais pas tant que Gaston. *Nevím toho tolik co Gaston.*

Autant de ... que tolik (jednotlivosti) jako

Obvykle s podstatnými jmény:

Nous avons autant d'idées que vous. *Máme tolik nápadů jako vy.*

Záporně obvykle **pas tant de ... que**:

Nous n'avons pas tant d'idées que vous. *Nemáme tolik nápadů jako vy.*

Ve větách účinkových:

Il a tant de soucis qu'il ne vous écoute même pas.

Má tolik starostí, že vás ani neposlouchá.

(Tež: **il a tellement de soucis qu'il...**)

D'autant + druhý stupeň = tím + druhý stupeň:

C'est d'autant plus grave que cela arrive maintenant. *Je to tím vážnější, že k tomu dochází nyní.*

Frazeologické obraty:

Ses mots sont autant de mensonges.

U něho je co slovo, to lež.

Il a réussi tant bien que mal.

Jakž takž se mu to podařilo.

Tant que vous êtes ici, essayons-le.

Když už jste tady, zkusme to.

Tant qu'on est en bonne santé!

Jen když jsme zdrávi!

C'est déjà terminé. Tant mieux!

Už je to hotovo. Tím líp!

J'ai manqué le train. Tant pis!

Ujel mi vlak. Tak at!

C'est difficile? Pas tant que ça.

Je to těžké? Ani ne.

En tant que citoyen de notre État

Jako (žto) občan našeho státu jsem

j'en suis fier.

na to hrdý.

Moins méně, ne tolik, ne tak

Ce genre de films, je l'aime moins.

Tenhle druh filmů (už) nemám tak rád.

Pozn. 4. Zde užito *moins* se slovesem. Užívání při sestupňování příd. jmen viz 94-1-c, při sestupňování příslovci 282-2.

Plus víc(e)

Il faudra travailler plus.

Bude se muset víc pracovat.

Pozn. 5. Užívání *plus* u stupňování přídavných jmen viz 94, 95, u stupňování příslovci 282.

289-b PŘÍSLOVCE VYJADRŮJÍCÍ SOUVZTAŽNOST

plus ... plus

moins ... moins

plus ... moins

moins ... plus

mieux ... mieux

tel ... tel

autant de ... autant de

de plus en plus

de moins en moins

de mieux en mieux

čím více ... tím více

čím méně ... tím méně

čím více ... tím méně

čím méně ... tím více

čím lépe ... tím lépe

jaký ... takový

kolik ... tolik

čím dál (tím) více

čím dále (tím) méně

čím dál (tím) lépe

Příklady:

Plus il gagne, plus il dépense.

Plus j'étudie, moins je sais.

Nous sommes de plus en plus étonnés.

Tel maître, tel valet.

Autant de têtes, autant d'avis.

Pozn. Pozor na ustálený francouzský slovosled (na rozdíl od poměrně volného slovosledu českého): **Plus Jean est expérimenté, moins il se fait de soucis. Čím je Jan zkušenější, tím méně starostí si dělá.**

290 VYJÁDRĚNÍ SOUHLASU

Nejčastěji příslovcem **oui**:

– **Papa viendra aussi?**

– **Je crois que oui.**

– *Tatínek přijde také?*

– *Myslím, že ano.*

Pozn. 1. Před **oui** nenastává elize. (Viz 39-P6) **Tu veux quand même voir ce film ?** Ty *chceš ten film přece vidět? Mais oui.* *Ale ano.* – *Nedochází ani k vázání (viz 18-12).*

Další výrazy vyjadřující souhlas:

Avec plaisir.

S radostí.

Bien.

Dobře.

Bien, bien.

Dobrá, dobrá.

Bien sûr.

Zajisté. Ovšem.

Bon.

Dobrá.

C'est cela (ça).

To je ono.

D'accord.

Souhlasím. Platí.

Entendu.

Dohodnuto. Ujednáno. Platí.

Et comment !

A jak! Aby ne! Jak by ne!

Naturellement !

Přirozeně! Ovšem!

Oui, tout à fait !

Ano, správně!

Sans aucun doute !

Zcela jistě! Bez nejmenší pochyby!

Soit ! [s'at]

Budíž!

Pozn. 2. Souhlas se vyjadřuje též tzv. větnými (modálními) příslovci (viz 279).

291 NESOUHLAS SE ZÁPORNOU VÝPOVĚDÍ

Jde-li o nesouhlas s obsahem předcházející záporné výpovědi (otázky, věty oznamovací, rozkazovací nebo přací), vyjadřuje se pomocí odpovídajících příslovce *si (ano)*, jež bývá zesíleno buď opakováním nebo spojením se spojkou **mais aj.:**

Vous ne les voyez pas? – Mais si, je les vois bien! *Vy je nevidíte? – Ale ano, já je vidím dobře!*

Personne ne comprenait la gravité de la situation; moi, si. *Nikdo nechápal vážnost situace: já ano.*

N'y allez pas! – Si, si! Allez-y! *Nechodte tam! – Jen tam jděte! (Ale ano! Jděte tam!)*